

Sevgili Hemşerilerimiz,
Saygıdeğer Misafirler,

Duisburg, 09.91.2011

Hepinizi bu güzel Khalo Gağan gününde içten selamlıyorum.

Dersim Rhein Ruhr Derneğimiz hemşerilerimizi bir araya getirerek bilgilendirmekte; integrasyon ve kültürel konularda projeler üretmektedir. Bu projelerden biri de anadilimiz Zazaca'nın Duisburg okullarında okutulması işidir. Ben, size derneğimizin bu projesi üzerine kısaca bilgi vermeye çalışacağım.

Dünya kültür mirasını, maddi ve manevi destek vererek koruyan uluslararası bir kuruluş olan UNESCO bir süre önce yayınladığı raporda, Türkiye'nin yerel dillerinden Zazaca'nın kaybolma tehdidi altında olduğunu açıkladı. Çünkü eğer Zazaca okullarda okutulmazsa çocuklarımız anadilimizi öğrenemeyeceklerdir. Eğer çocuklarımız anadilimizi öğrenemezlerse, bizler bu dünyadan göçtükten sonra Zazaca'yı konuşanlar olmayacağından Zazaca kaybolabilir. Ancak Zazaca, Türkiye ve Avrupa okullarında okutulursa, kaybolma ya da ölme tehdidi ve tehlikesi ortadan kalkar. Bunun içindir ki derneğimiz Zazaca'yı Duisburg okullarında okutma projesini başlatmış bulunmaktadır.

Bildiginiz gibi Duisburg okullarında yirminin üzerinde yabancı köken dilin yanı sıra Türkçe, Kürtçe ve Alevi Dindersleri okutulmaktadır. Tüm hemşerilerimiz, Türkçe, Kürtçe ve Alevi Dinderslerinin okutulması için imzalarıyla destek vermişlerdir. Şimdi Zazaca'nın da Duisburg okullarında okutulması için tüm hemşerilerimizin destek ve dayanışmada bulunmalarının zamanıdır. Çünkü Zazaca da diğer diller gibi tüm insanlar için bir kültür mirasıdır. Eğer destek ve dayanışma olursa buradaki okullarda okutulması gerçekleşebilecektir. Bu şekilde bu kültür mirası genç kuşaklara devr edileceğinden Zazaca'nın kaybolması engellenmiş olacaktır. Bu nedenle her kesi bu projeye dayanışmaya çağırıyoruz.

Zazaca'nın buradaki okullarda okutmasının yasal güvenceleri mevcuttur.

Köken Dili derslerinin verilmesiyle ilgili yasal dayanaklar şunlardır:

1. Köken Dili Derslerinin (bizim için Zazaca) verilmesiyle ilgili kanun, yönetmelik ve direktifler:
2. Avrupa Konseyinin 25 Temmuz 1977 tarih ve 77/486/EEC sayılı direktifinin 126 ve 127. maddeleri
3. Alman Anayasasının 2. ve 3. maddeleri
4. NRW Köken Dili Yönetmeliği, yani (21.12.2009) ve NRW Eğitim Yasası 2 (10). maddesi: (RdErl. des Ministeriums für Schule und Weiterbildung NRW vom 21.12.2009 (BASS 13-61 Nr. 3)
5. NRW Eğitim Bakanlığı Tebligler Dergisi (BASS 13-63-Nr.3 ve 12-05 Nr.5)

6. NRW Uyum ve Eylem Planı 8. maddesi
7. Avrupa İnsan Hakları Antlaşması

Sevgili Hemşerilerimiz,

Dünya giderek globalleşiyor. Yani dünya insanları geliştirmekte olan teknoloji sayesinde giderek birbirine yaklaşıyor. Bu nedendir ki çok dillilik giderek her alanda önem kazanıyor. Uzun vadeli araştırmalar anadilini öğrenerek büyüyen çocuk ve gençlerin, anadili dışındaki dilleri çok daha çabuk öğrendiklerini ve bu gençlerin okulda ve hayatta daha başarılı olduklarını ispatlamıştır. Almanya için düşünürsek, anadilini öğrenerek burada okula başlayanlar, Almanca ve diğer dilleri daha iyi ve daha çabuk öğreneceklerinden Almanya okullarında da başarılı olabilirler.

Köken Dilini (Anadilini) öğrenerek büyüme yalnız okullarda başarılı olmayı sağlamıyor, aynı zamanda çocuk ve gençlerin ruh sağlığını da olumlu etkiliyor. Çünkü çocuk ve gençler anadili sayesinde baba ve annelerinden önceki kuşağı ve onların menşeyini (mensup oldukları halkı), vatanlarını, kültür, inanç, örf ve adetlerini... öğrenip tanıyabileceklerinden, geçmişle ilişki kurmuş olacaktırlar. Anadili sayesinde geçmişle ilişki kurmaları, onların daha çabuk bilinçlenmelerini kolaylaştırmaktadır. Çünkü anadili geçmişi tanımada en önemli köprüdür. Geçmiş olmayanın geleceği olmaz. Anadili sayesinde geçmişini tanıma imkanı bulan çocuk ve gençler, mensubu oldukları halkın kültürünü tanıyarak büyüyeceklerinden, büyüdüklerinde dengeli bir kişilik sahibi olabileceklerdir. Oysa anadilini öğrenmeden büyüyen çocuk ve gençlerde kişilik bozuklukları genellikle daha fazladır. Yani çocuklarımız anadili olan Zazaca'yı öğrenerek büyürlerse daha sağlıklı bir kişiliğe sahip olacaktırlar. Bu nedendir ki Zazaca'ya sahip çıkmak demek, çocuklarımıza sahip çıkmak demektir.

NRW ya da Duisburg okullarında Zazaca'yı okutmak için:

1. Aynı yaş grubundan 20 çocuğun kayıt yapmış olması,
2. Zazaca'yı öğretebilecek öğretmenin var olması,
3. Zazaca dersi materyallerinin mevcut olması gerekiyor.

Öğrenci velilerinin organize edilerek yeterli öğrenci kayıdı için imza toplanmalıdır. Öğrenci kayıdı için yeterince imza toplandıktan sonra Duisburg Okullar Müdürlüğüne (Schulamt für die Stadt Duisburg) başvurulabilecektir.

Bu iş için ilgili velilerin önümüzdeki günlerde derneğimizle ilişkiye geçmelerini rica ediyoruz.

Zazaca'ya hep beraber sahip çıkalım.

Hepinize iyi akşamlar.

Way u Birayi u Gosdarê Delali,

Sewa Gağani sîma peroyinê xêre bo. Sîma pêro xêr ame.

Mı eve Tırki mektevunê Duisburg de dersa Zonê Zazaki ser ro xeylae malumat da ve sîma. Nika Zonê ma de kilmek ra dire qesu vanu:

Sîma pêro zonê dêki u pi u kalikunê ma ra haskenê. Nêwazenê ke zonê ma bımıro.

Dae ra camatê ma wazeno ke mektevunê Duisburg de dersa Zonê Zazaki bêro ve vırastene. Hama na kar ancax eve poşt daena sîma beno. Dersê zonunê Tırki u iyê Khurmanci ki mektevunê Duisburg de vırajinê. Sîma ke wast, şikimê ke dersa zonê ma ki mektevunê Duisburg de vırazemê. Ma gune peru piya seferber bimê. Çı ke ma pêr u piya nêwazemê ke zonê ma vindi bo.

„Her vas koka ho ser ro roeno
Her tayır zonê ho de waneno
Kamo ke aslê ho inkar keno
Toz erzeno rêça ho
Beno vindi sono.”, *Sey Qaji*

Tayır çiko, tayır bile zonê ho terk nêkeno. Her heywan ki zonê ho de qırreno, hirreno, veng dano. Ma ki gune zonê pi u kalikunê ho terk mekerimê. Cı rê wayır vezimê. Ma ke Zazaki rê wayireni nêkerde, virende Zonê ma mireno, ora dimma ki miletê ma beno vindi sono.

Qanunê eyalete NRW rinde. Miletê ke wazenê ita mektevu de zonunê ho de derse vıraze, izna ho esta. Yane ma ke bıwazimê, şikimê mektevunê Duisburg de dersa zonê Zazaki vırazemê.

Mesele dersa zonu de qanunê eyaletê NRW nia vano:

Domonê goçerünê ke Almanya derê, zon u kulturê welatê dinu, zu parçê de kamiya dinuno. Zonê mae u piunê domonu raresnaena şaxsiyetê domonu de tesiro hewl keno. Global dina de zofe zonu zonıtene hetê kulturi ra dewleteniya. Dae ra goçeriye ke wazenê, şikinê ke mektevunê NRW'ı de dersa zonê ho vıraze.“*

*BASS 13- 63 Nr. 3, RdErl. d. Ministeriums für Schule und Weiterbildung v. 21.12.2009- 321-6.08.03. 10-43300

**DOMONÊ MA KE ZONÊ MA NÊMUSAY, NÊBENÊ WAYIRÊ
ŞAXSIYETO HEWL.**

**DOMONÊ MA KE ZONÊ MA NÊMUSAY, HETÊ RUYÎ RA BENÊ VE
PÊRSAN.**

**DAE RA MA KE ZONÊ HO RÊ WAYRENÎ KERDE, DOMONUNÊ HO
RÊ KÎ WAYRENÎ KEMÊ.**

**DOMONÊ MA KE ZONÊ MA NÊMUSAY, ROZE YÊNA ZAZAKÎ
MIRENO!**

**ZONÊ MA KAMIYA MAWO.
ZONÊ MA NUN U SOLA MAWO.**

BÊRÊ PÎYA ZONÊ HO RÊ WAYIR VÊZIMÊ.

**ZONÊ MA ZONÊ XIZIR'ÎO
THONÊ MA THONÊ XIZIR'ÎO**

**MA KE POŞTÎ DÊ VE ZUMINÎ, XIZIR KÎ POŞTÎ DANO MA.
SEWA SIMA XÊRE BO.
AMANETA XIZIR BE!**

Hakkı Çimen, Duisburg, 09.01.2011